

Spoznávame hmotné pamiatky



envi.stromzivota.sk



Co-funded by
the European Union



ENVI-MOBILE: Integration of mobile learning
into environmental education fostering local
communities' development

2014-1-SK01-KA200-000481
ERAZMUS+ Programme

Projekt je kofinancovaný Európskou Úniou,
z programu Erasmus+.

SK

EVOKÁCIA

Ciel' aktivity: Motivačnou prezentáciou a riadeným rozhovorom zistiť mieru poznatkov detí a ich základných vedomostí o hmotných pamiatkach, nasmerovať deti na skutočnosť, že každé z nich pozná celosvetovo známe hmotné pamiatky a intuitívne rozpoznáva, čo patrí medzi hmotné pamiatky.

KROK 1.

Stručný popis aktivity:

Premietnutie powerpointovej prezentácie, ukážok fotografií alebo inej pripravenej videoprojekcie s obrázkami pamiatok z domova a zo zahraničia (vzor Príloha 1). Prípadne práca s internetom: <http://www.pamiatkynaslovensku.sk/uvod>

Počas premietania pripravených obrazoviek, fotografií alebo prezentácie obrázkov pripevnených na magnetickej tabuli sa pýtajte žiakov nižšie uvedené otázky.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Zamyslite sa:

Čo vidíte na obrázkoch?

Čo majú všetky obrázky spoločné?

Čo všetko považujete za historickú pamiatku?

Čo všetko patrí medzi kultúrno – historické pamiatky?

Pochádzajú všetky tieto pamiatky z jednej krajiny?

Viete mi tieto pamiatky roztriediť podľa jednotlivých krajín?

Aké pamiatky máme v našom najbližšom okolí?

Pomôcky (všetko, čo budete na hodine potrebovať): Prezentácia pripravená podľa nižšie uvedenej poznámky

Čas (max. 40 min.): 5 minút

Poznámky: Deň vopred si pripravte prezentáciu, fotografie alebo obrázky zaujímavej historickej budovy, národného oblečenia, knihy či ľudovej architektúry. Vyberte tieto zaujímavosti aspoň zo štyroch rôznych krajín napr.: Slovensko, Taliansko, Španielsko, Česko.

UVEDOMENIE

Ciel' aktivity: Oboznámiť sa so základnými pojmami, dokázať usporiadať a roztriediť širšiu škálu historických obrázkov a objektov, naučiť sa chápať význam hmotných pamiatok a poukázať na ich rozmanitosť.

KROK 1.

Stručný popis aktivity:

Práca s obrazovým materiálom o pamiatkach a ich roztriedenie do jednotlivých skupín: hmotné pamiatky, písomné pamiatky, obrazové pamiatky.

Učiteľ na začiatku aktivity výkladom učiva, aktivizujúcimi otázkami a názornými metódami naučí žiakov spoznávať a triediť pamiatky (historické pramene).

Učiteľ má jednu sadu obrázkov, ktoré majú žiaci triediť, rozmiestnenú na tabuli. Je vhodné, ak ich má vopred už správne zatriedené, aby pri spoločnej kontrole neprišlo k zbytočnému zdržiavaniu.

Učiteľ pracuje priamo s tlačnými obrázkami. Učiteľ si rozdelí žiakov do skupín, každej skupine dá súbor rovnakých obrázkov, ktoré skupina roztriedi. Aktivita je vhodná aj ako námet na súťažnú úlohu.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Na dnešnej hodine sa začneme venovať stopám, ktoré nám pomáhajú skúmať našu minulosť. Okolo nás je množstvo pamiatok, ktoré nám ju pripomínajú. Tieto pamiatky sú základom pre jej poznávanie. Historici ich nazvali pramene.

Čo podľa vás môže byť historickým prameňom? (...)

Historické pramene delíme na tri základné skupiny – hmotné, obrazové a písomné.

Skúste pramene, ktoré sú na obrázkoch, roztriediť do jednotlivých skupín: hmotné, obrazové, písomné. Výsledky si na záver skontrolujeme spoločne.

KROK 2.

Stručný popis aktivity:

Oboznámenie žiakov o tom, odkiaľ a akým spôsobom získavame hmotné pamiatky, práca s predchádzajúcim obrazovým materiálom a školskou pomôckou: model archeologických nálezov.

Formou riadeného rozhovoru oboznámime žiakov o tom, kto je to archeológ a čo je to archeológia.

Skúmanie týchto najstarších pamiatok sa venuje archeológia.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Môžeme vidieť, že okolo nás sa nachádza mnoho historických pamiatok, ktoré vypovedajú o tom, ako sa žilo v minulosti.

Zamyslite sa: (Otázky pre dvojice v lavici na zamyslenie)

Čo podľa vás znamená archeológia?

Už ste sa s týmto pojmom stretli?

V dnešnej dobe sú populárne filmy, ktoré nám rozprávajú o hľadačoch rôznych pamiatok – pokladov, chrámov, apod., takou klasikou je Indiana Jones, či seriál Lovkyňa tajomstiev. Niektorí sú len dobrodruhovia, iní študovaní odborníci – historici alebo archeológovia.

Vieš, čo všetko robí archeológ? A k čomu to je?

To, čo zaujíma archeológa je totiž všade okolo nás. Prakticky je to krtko, permoník dolujúci zo zeme to, čo kedysi dávno ľudia zahodili, zakopali, zabudli, zničili a uložili na povrchu zeme. Takže je takým smetiárom, ktorý sa neustále hrabe v dávnych zabudnutých „odpadkoch“. Ale nachádza aj krásne a vzácne poklady :-), ktoré môžeš vidieť v novinách, v televízii a vo filmoch. Pre archeológa je takým pokladom často i maličká črepina, ktorú keď zoberieš do ruky, tak mu porozpráva zaujímavý príbeh... Napr. o tom, ako sa táto črepina pred 4.000 rokmi stala črepinou z nádoby, aký človek tu nádobu používal, varil v nej, ako ju vyrobil, v akom obydľi žil,... Archeológ je vlastne takým detektívom, ale aj ochranárom našej minulosti, ktorej by si nikto nevšimol, keby tam nebol archeologický výskum. Archeológovia ďalej uskutočňujú záchranné výskumy na ohrozených miestach, aby získali veľa dôležitých informácií, a to vedeckými spôsobmi, nakoľko archeológia je veda. Archeológom nájdený predmet (v archeológii artefakt) vystavujú v múzeách.

KROK 3.

Stručný popis aktivity:

Práca s Prílohou 2.

V prípade, ak máte k dispozícii počítačovú miestnosť alebo interaktívnu tabuľu, môžete využiť Prílohu 2 a riešiť ho spoločne so žiakmi.

V prípade, ak žiaci majú k dispozícii počítače, pracovný interaktívny list môžu riešiť žiaci samostatne alebo v skupinách.

Ak k dispozícii nie je žiadna alternatíva, tak pracovný list si vytlačte a rozmnožte. Opäť aktivitu môžete realizovať buď individuálnou, alebo skupinovú formou.

Pracovné listy rozdajte žiakom (skupinám). V prípade interaktívneho riešenia pracovného listu stačí, ak žiaci kliknutím zaškrávajú správne obrázky. V tlačovej verzii pracovného listu označujú krížikom správny obrázok v danom vyznačenom poli.

Po vypracovaní pracovného listu spoločne skontrolujte správnosť riešenia.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Pracujte vo dvojiciach. Na záver si vaše odpovede porovnáme.

Pomôcky (všetko, čo budete na hodine potrebovať): Obrázky hmotných, písomných a obrazových pamiatok - rovnaké kópie obrázkov pre každú skupinu, Pracovný list (Príloha 2), počítače, počítačová miestnosť, príp. interaktívna tabuľa, didaktická pomôcka – ukážka archeologických nálezov

Čas (max. 40 min.): 20 minút

Poznámky: V prípade, ak je k dispozícii interaktívna tabuľa, tak si učiteľ vopred pripraví obrázky hmotných pamiatok (nástroje, šperky, zbrane, budovy, hrobky, sochy, archeologické artefakty, národný odev, hudobné nástroje,...), písomných a obrazových pamiatok. Pomocou programu interaktívne tabule si vytvorí tri „kontajner“ podľa druhu pamiatky, do ktorých sa dané obrázky pamiatok zatriedia.

Úlohou žiakov bude roztriediť pamiatky minulosti do daných kontajnerov. Táto aktivita môže prebiehať frontálne a žiaci zatriedujú obrázky do kontajnerov spoločne. Správnosť riešení je možné nastaviť hodnotou „kontajnera“ tak, že nesprávne pridelený obrázok sa vráti na svoje pôvodné miesto.

UVEDOMENIE

REFLEXIA

Ciel'aktivity: Aplikovať získané vedomosti v nových situáciách, poznať hmotnú pamiatku svojho okolia.

KROK 1.

Stručný popis aktivity:

V závere uskutočnite pojmové mapovanie. Môžete využiť tabuľu, flipchartový papier s farebnými fixkami alebo flipchartový papier s farebnými lepiacimi papierikmi a využijete buď frontálnu, alebo skupinovú prácu.

Pri frontálnej práci je vhodné do stredu tabule alebo flipchartového papiera napísať text: PAMIAHKY NÁŠHO OKOLIA.

Vyzvite žiakov, aby okolo tohto nápisu zapisovali všetko, o čom si myslia, že sú pamiatky v ich okolí. Môžete rozdeliť žiakov na skupiny a vyzvať vždy zástupcu jednej z nich, aby prišiel napísať jednu pamiatku (príp. nechajte v skupine chvíľu pracovať žiakov samostatne a napísať pamiatku na samolepiace papieriky, ktoré budú lepiť okolo textu na tabuľu). Čas: max 5 minút.

K pamiatkam sa skúste vyjadriť a diskutujte na dané otázky.

Je vhodné, ak na túto tému máte dve vyučovacie hodiny. Nasledujúcu druhú hodinu venovanú tejto téme využijete na vychádzku do okolia za pamiatkami, ktoré má vaša obec, mestská časť alebo mesto.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Pracujte v skupine a zamyslite sa nad tým, aké pamiatky sa nachádzajú vo vašom okolí. Na papieriky napíšte vždy len jednu pamiatku. Premýšľajte o všetkých starých budovách, kostoloch, či pamätníkoch vo svojom okolí.

(po cca 3 min.) Zástupca každej skupiny nalepí vždy jednu pamiatku na tabuľu. Ak ešte máte iné, ako sú tu uvedené, doplňte ju.

Teraz sa zamyslite a odpovedzte na otázky:

- V akom stave sú pamiatky v dnešnej dobe?
- Vedeli ste o nich už predtým?
- Aký máte vy vzťah k týmto pamiatkam a prečo?
- Myslíte si, že ich treba zachovať pre budúce generácie?
- Čo by ste navrhovali s nimi urobiť vy, ak by ste boli napr. člen mestského zastupiteľstva?

Pomôcky (všetko, čo budete na hodine potrebovať): Tabuľa, flipchartový papier, fixky, farebné lepiace papieriky

Čas (max. 40 min.): 15 minút

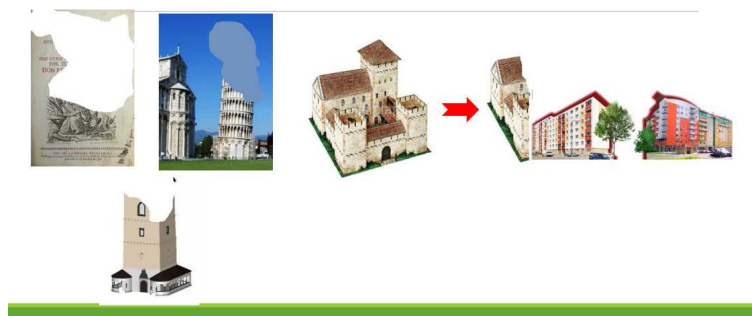
Príloha 1 - VZOR PREZENTÁCIE



Čo majú spoločné?

Hmotné kultúrne dedičstvo

Čo sa môže stať?



Príloha 2 - PRACOVNÝ LIST

1. Označte objekt, ktorý predstavuje hmotnú pamiatku.





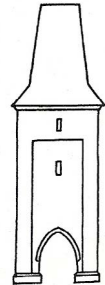






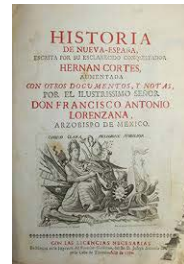







































SPOZNÁVAME HNOTNÉ PAMIATKY

2. Nakresli jednu kultúrnu hmotnú pamiatku - ak si nie si istý, môžeš si vypomôcť obrázkom hmotnej pamiatky z internetu.

3. O čom nás informujú archeologické nálezy? Priradte predmety ku konkrétnemu spektru života. Z písmen poskladaj slovo podľa poradia.

Móda	
Odievanie	
Stolovanie	
Varenie	

Bývanie	
Remeslá	
Polnohospodárstvo	
Umenie	

			
U	S	M	Ĥ
			
O	I	N	L

4. Vystrihni si puzzle a poskladaj ich. Aký predmet skrývajú?

